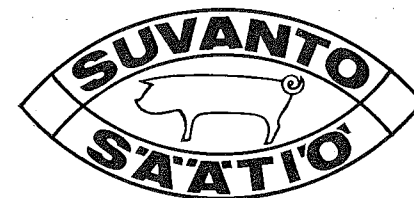

SUVANNON SEUTU

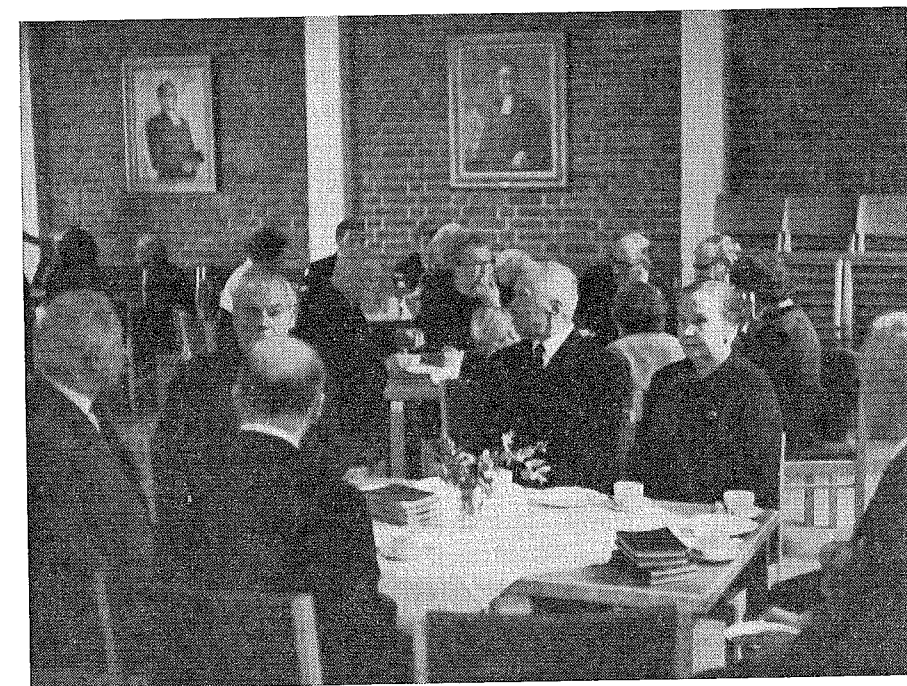

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

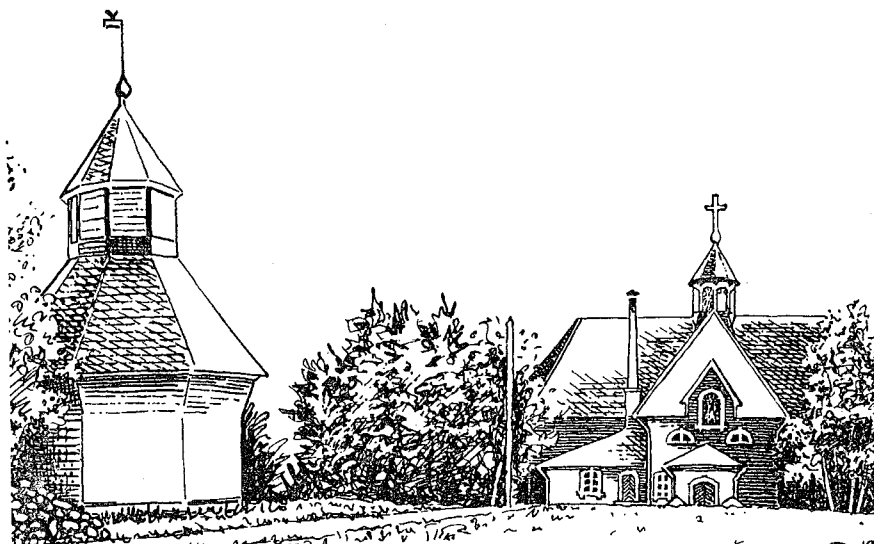

N:o 1 1971

HELMIKUU

Kuva Helsingin kirkkojuhlasta

Tapulin varjossa

Tapulin varjossa on turvallista olla. Etenkin, jos tapuli on oman kotikirkkomme kellotapuli. Ympäriämme avautuu silloin tuttu maisema, näemme ihmisiä, jotka tuntemme — olemme kotona. Seisomme myös kotikirkkomme vieressä. Kirkon pihalla ollessamme koemme Jumalan läsnäolon ehkä voimakkaammin kuin kotona arkisissa askareissamme.

Kiipesin kerran erään korkealla mäellä sijaitsevan vanhan kirkon kellotapuliiin. Kiipeäminen oli hankalaa, portaat vanhat ja huojuvat. Siitä huolimatta teki mieli ylöspäin. Tapuli oli kivistä rakennettu ja ylhäältä avautui maise- ma neljään eri suuntaan. Yhdestä ikkunasta näkyi mäen alla sijaitseva kaupunki, muista peltoja, metsiä, merta. Alas katsellessani tuntui olo jollain tavalla turvottomalta. Olin korkealla! Tuuli tuntui huojuttavan tornia ja maahan oli pitkä matka.

Tornissa olevat kirkon kellot olivat kuin valmiina palvelukseen — työhön, jota ne jo vuosikymmeniä, ehkä satojakin olivat tehneet julistaessaan kaupungissa asuville sanomaa Jumalasta, joka rakastaa jokaista ihmistä. Kuhun-

kin kelloon oli kirjoitettu raamatunlause. Lauseiden sisältönä oli ylistys ja kiitos Jumalalle, joka on sama, eilen, tänään, huomenna — iankaikkisesti.

Turvallisuuden tunteen mieleeni ylhäällä tornissa toi lause, jonka sanoma ikäänkuin hiljaa kaikui tornissa. Lause oli Matteuksen evankeliumin lopussa oleva Jumalan lupaus: "Ja katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti." (Mt 28:20).

Ylhäällä tornissa tuntui myös taivas olevan lähempänä. "Sinä levität taivaat niinkuin teltan" (Ps 104:2) lausui psalmin kirjoittaja. Jumalan teltan alle mahtuu paljon. Siellä olemme me, suomalaiset, ja siellä ovat kaikki ihmiset. Teltta on vieläkin avarampi. Sinne mahtuu koko maailman kaikkeus, jonka suuruutta kukaan meistä ei tiedä.

Orivedellä elokuun alussa pidentyillä Sakkola-juhlilla jäi erityisesti mieleeni eräs asia. Sakkolalaiset, samoin kuin muutkin karjalaiset, ovat joutuneet vaeltamaan pois omalta kotiseudultaan ja etsimään itselleen uuden elinympäristön. Vaellus ei kuitenkaan ole erottanut meitä kotiseudusta.

Sen saattoi Orivedellä havaita. Kotiseudun vaikutus tuntuu jokapäiväisessä elämässämme edelleenkin.

Vaelluksia on Jumalan teltan alla ollut aikaisemminkin. Ensimmäinen vaellus, josta meillä on tarkempia tietoja, lienee alkanut silloin, kun Jumala sanoi Aabrahamille: "Lähde maastasi ja isäsi kodista siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan." (1 Moos. 12:1) Tästä alkoi myös Israelin kansan monien vaellusten historia. Yhteistä näille kaikille vaelluksille oli se, että Jumala johti niitä. Jumala oli kansansa kanssa. Raamattu kertoo monista israelilaisten epäuskon hetkistä. Jumalaa ei näkynyt. Oliko hän kokonan hyljännyt kansansa ja jättänyt heidät yksinään vaeltamaan? Raamattu kertoo myös, miten Jumala auttoi heitä, suojeli vihollisilta, antoi syötävää ja juotavaa. Jumala osoitti olevansa Taivaan Isä, joka huolehtii lapsistaan.

Meidän vaelluksemme ei vielä ole päättynyt. Olemme yhä matkalla. Tavoitteenamme on päästä perille Jumalan valtakuntaan, iankaikkiseen elämään. Myös tälle matkallemme on Jumala apunsa luvannut: "Minä johdatan heitä, kun he kulkevat rukoillen." (Jer 31:9)

Leena Repo

Ajatuksia

Muistellessamme mennyttä vuotta, niin suuri kiitollisuus täyttää mielen, kaikesta siitä hyvästä jota olemme osaksemme saaneet kuluneen vuoden aikana. Erikoiden kiitoksen aihe on meillä siinä, että olemme saaneet jokaisen päivämme elää Jumalan armon varassa.

Muistellen menneitä elämämme vaiheita edellisillä vuosilla ja vuosikymmenillä palautuvat mieleemme vanhempamme ja monet ystävämme jotka nukkuvat kaukana Karjalan lepopaikoilla. Mieleemme palautuvat monet hautaustomerkit tai vaatimattomat hautakummut sellaisina kun ne jäivät kotikirkkojen lähelle lähes kolmekymmentä vuotta sitten.

Jo vuosikymmeniä on elämä jatkunut täällä Hämeen mailla ja hyvin on aika kulunut täälläkin, päivä kerrallaan Jumalan Armon varassa.

Nyt kun olemme jo siirtyneet uuteen vuoteen, niin on paljon kiitoksen aihetta kaikesta Jumalan suomasta Armosta ja ajallisesta hyvyydestä, ennen kaikkea elämän lahjasta ja terveydestä. Ja olkoon rukouksemme, että Jumala Armostaan johtaisi elämämme matkaa kuluvankin vuoden aikana.

E. Raaska

Poikaani muistellen

On nuori elämä kuin helminauhaa. Tulevaisuuteen katse kauas kantaa. Kuink onkaan silloin toivorikas mieli ja tuntuu valoisalta elontieni.

Elon iltaa kohti matkamme tääl käy, ajast vain ei ole aavistusta. Polunvarteen määrämpää ei näy, tääl katsomme vain päivän kimallusta.

Kului päivät tuntiessa ahdistuksen vaivan, sitä odottaa kuin elämältä liikaa aivan. Vuottaa elonpäiväin jatkuvan ja uuden huomenen taas koittavan.

Saapui ilta, lepatti vain elonliekki hiljaa, Sä luotamme jo lähdös olit pois. Uneen tuutii tuonen viita viljaa, jota antaneet me vielä emme ois.

Kun valkenevi päivän kehrä, sä rantaan saavuit kaukaiseen. Siel hiljaa huojuu palmuin lehvä, pois pyyhkii tuskan kyöneleet.

Oi Isä Rakkahin jo taivahassa, sä ota lastas kädestä ja taluta. Sinun vieressäsi turvaisassa, hänen on nyt lepo rauhaisa.

BERTTA KOIVUMÄKI

MUISTORIKAS PÄIVÄ

Kun on taas talvi, niin lapsuusaioitani muistuu mieleeni eräs talvinen päivä siellä Kannaksella, josta tässä nyt kirjoittelen. Olen Röykkylän lapsia, isäni oli monta vuotta A. Ahlström Oy metsätyön johtajana. Kun talonisännät myivät metsää, isäni kävi niitä leimaamassa ja meillä lapsilla oli il-

taisin hauskaa, kun isä toi taskusaan kotiin kauniita pieniä puisia sydämenkuvia joilla me saimme leikkiä. Monet piirtelivät ennen puunkylkiin vain puukolla sydämenkuvia, mutta minun isäni löi niitä kirveen hamaralla, niin että oli koko metsä täynnä pieniä valkoisia sydämiä.

Ahlström Oy oli leimamerkinä tämä pieni sydän, josta me lapset saimme mukavia leikkikaluja. Talvella kun näitä metsiä kaadettiin ja tukit ajettiin kasaan tienvarteen, niin jos tämä metsä sattui olemaan lähellä kotiani, näille metsätyömiehille maksettiin tilit meillä. Äitini kuoleman jälkeen minä olin jäänyt kotiin emännäksi isälle ja nuorelle veljelleni, vanhemmat sisareni olivat jo poissa

kotoa, palvelemassa vieraita ihmisiä. Kun tuli sitten tällainen tilipäivä ja Ahlströmin kasöörit joita oli kaksi, toisen nimi oli Parikka, mutta toista en muista, tulivat maksamaan tilejä, niin isäni sanoi, että hae vähän kaupasta rinkiä ja koita keittää hyvää kahvia näille herroille. Minä en hakenutkaan rinkiä, vaan päätin näyttää isälle, että äiti on opettanut minukin paistamaan pullaa, vaikka sitä silloin harvemmin paistettiin kuin nykyään. Tein taikinan, lämmitin uunin kuumaksi, että pullat paistuu. Kun taikina oli kohonnut leivoin sen pitkoiksi ja olin mielissäni, että kaikki menee hyvin. Kun pullat oli nousseet, vedin hiilet uunista pois, voitelin pullat sokerivedellä ja työnsin ne sinne kuumaan uuniin. Siinä tuli tehtyä se suuri virhe, jossa olin unohtanut pois mielestäni äidin opetuksen. Minä laitoin ne pullat liian kuumaan uuniin, en antanut uunin yhtään hiipua hiilien jälkeen. Pullat paistui nopeasti päältä kauniin ruskeaksi, minä

otin ne pois uunista, laitoin pöydälle ja pyyheliinan päälle niin kuin olin nähnyt äitinikin tekevän...

Menin vähän ajan kuluttua katsomaan pulliani, niin ne oli laskeutuneet ihan mataliksi. Ihmettelin tuota kovasti ja leikkasin päästä palasen, totesin, että ne olivat sisältä vielä raakoja. Minä laitoin ne hädissäni pellille ja uuniin takaisin paistumaan kypsäksi. En meinannut uskaltaa ottaa niitä uunista pois, pelkäsin etteivät ole kypsiä.

Uuni oli jo onneksi jäähtynyt niin paljon, ettei ne enää palaneet, mutta ne tuli sisältä ihan punertaviksi, kun ne oli kerinneet välillä jo pöydällä jäähtymään. Alkoi sitten tulla ilta ja lähestyi tämä tilinmaksuaika, minä pelkäsin mitä isä sanoo, kun en hakenutkaan rinkiä kaupasta ja pullastakaan ei tullut hyvää, vaikka yritin. Laitoin kahvipöydän kuntoon kamarinpuolelle ja laitoin sitä punertavaa pullaani lautaselle kauniiseen riviin, keitin kahvin valmiiksi, siitä tuli omasta mielestäni ainakin hyvää... Se kahvi oli vahvan ruskeaa, kun silloin käytettiin sikuria kahvin seassa, siitä se kaunis väri tuli vaikka kahvia ei niin kovin paljon laitettukaan.

Tuli sitten herrat kahville ja miehet tilille. Minä pelkäsin mitä sanotaan, mutta pelkoni alkoikin hävitä, kun isä ei torunutkaan yhtään ja herratkin oli niin leppoisia miehiä, että kehuivat vain kun on hyvää kahvia ja pullaa. Minä olin taas mielissäni ja ajattelin etteivät ne kai huomanneetkaan sen pullan epäonnistumista, kyllähän siinä kaikki aineet muuten oli, se paistaminen vain.

Kun herrat olivat juoneet kahvit, he siirtyivät tuvan puolelle tilin maksuun. Minä korjailin kahviasiat pois ja sitä hyvää mieltä en osaa tässä kuvailla, minkä tunsin nuoressa sydämessäni, kun löysin

Olihan Kiviniemessä autokoulukin

Varsinainen autoilun aika Sakkolassa alkoi vuonna 1913, jolloin Sakkolan maantiellä nähtiin ensimmäiset auton jäljet. Ajelihan silloin Taupilan ja Pietarin väliä venäläinen parooni Freedericksz isolla mustalla autollaan. Sen jättämiä jälkiä maantiessä katseltiin ja ihmeteltiin. Samoihin aikoihin myös Sakkolan nimismies, entinen sotakamreeri Heikki J. Helander osti saksalaisen Horsh (nimi muistin varainen) auton. Sen ajo Kekkilään Taimi niminen autonkuljettaja ja oli vielä jonkin aikaa val-

sen Parikan kupin alta kahdenkymmenen markan paperirahan joka oli jätetty minulle siitä kahvin keitosta. Se oli siihen aikaan suuri raha, ainakin minulle joka olin vielä lapsi. Se oli niin kallis paperi, että talletin sen tarkasti nenäliinan nurkkaan piirongin laatikkoon ja silittelin sitä monena iltana, suoraksi aina uudestaan. En muista mitä sillä ostin, mutta sen muistan kuinka hyvilläni olin kun ei isä ollut minulle vihainen, eikä puhunut mitään koko pullastani. Minä toivoin vain, että olisi usein maksettu meillä näitä tilejä tukkimiehille.

Tällaiset on muistelmani ensimmäisestä pullanpaistostani siellä Karjalassa, äitini kuoleman jälkeen. Kun hän eli, hän paistoi pullat, leivät, piirakat ja kakkarat, me lapset olimme vain sivustakatsojia, emme silloin vielä keilleet, että onnistuuko nämä paistokset meidän tekemänä ja paistamina.

Bertta Koivumäki

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

lesmannin auton kuljettajana, kunnes tuli riita isännän ja rengin välillä ja Taimelle tuli lähtö. Kasaku kertoo, että vallesmanni esitelti autokuskille väliaikoina joitakin hanttihommia, mutta Taimi ei siihen suostunut, lauleli vain, että mä Taimi olen sun tarhassas ja varten autoa luotu! Tämä on huhupuhetta, en tiedä pitääkö paikkaansa.

Moottoripyörällä ajeli Sakkolan teitä insinööri Kiikka Wantterer pyörällään. Samoihin aikoihin oli moottoripyörä Jalmari Koirasella ja Aleks Naskalilla.

Varsinaisen autoilun Kiviniemessä aloitti Jalmari Koiranen Opel-merkkisellä autolla 1923. Ajeli sillä Viipuriin milloin oli lähtijöitä. Seuraavan auton osti hän ranskalaisen Berliet-merkkisen, joka oli jo muodostettu omnibusautoksi, sitä ajo ensin Juho Siiskonen, hän oli taitava autonkuljettaja että korjaaja. Heikki Mustonen liikennöi Pyhäjärveltä Viipuriin Opel autolla, kunnes matkustajamäärä kasvoi niin suureksi, että Jalmari Koiranen että Heikki Mustonen hankkivat oikeat onnikat. Mustosella oli 22 hengen Brogvau ja Koirasella samaa merkkiä, mutta 20 hengen.

Mutta, minunhan pitikin kertoa Kiviniemen Autokoulusta. Ollessani Mustosen palveluksessa hän suunnitteli autokoulun perustamista Kiviniemeen. Opettaja oli tarkoitukseen saada omasta joukosta, seurauksena oli, että Mustonen ja minä läksimme Helsinkiin suorittamaan autokoulunopettajan pätevyystutkintoa. Meitä oli toistakymmentä miestä eripuolilta Suomea. Viipurin läänistä oli vain neljä, minun ja Mustosen lisäksi Veijalainen Juho ja Inkinen Tuomas, kaikki autoliikkeen harjoittajia. Autotekniikasta kuulusteli meitä insinööri Tuokkola ja autoasetuksesta eräs Tuomas, nimen

olen unhoittanut. Kuulustelupaikka oli Valtioneuvoston talon kahdes-sa sivuhuoneessa. Siinä tutkijoita odotellessa meillä kyllä housut tütisi jokaiselta, mutta me päästiin jotenkuten kaikki läpi ja saatiin todistukset taskuun.

Niin, se autokoulu. Vuosina 1928—30 kumpanakin talvena pidettiin yksi kurssi. Opetuspaikka oli meillä Kiviniemen keskusta ja Vuoksen jäällä, johon aurattiin oikeat kadut ja risteykset. Ajo-tutkinto piti suorittaa kaupungissa, siis Käkisalmissa, koska kuulumme Sortavalan katsastusmiespiiriin. Koulun tarkastuksesta piti huolen ins. Nohrtsöm, joka oli tiukka, mutta asiallinen.

Oppilaita oli ensimmäisenä talvena 15 ja toisena 18. Kun kaikki oppilaat olivat paikkakuntalaisia, oli koulun henki hyvä. Harvoin oppilasta kutsuttiin omalla nimellään, vaan niitä oli, Äidin-Mikko, Satulaseppä, Ravuri, Konemestari, Nokka-akseli ym.

Kerran jouduin vaikeaan tehtävään, kun oli oppilailla tentti Käkisalmissa. Oli kova lumipyry ja auto piti saada Käkisalmeen. Mustonen ja 11 poikaa meni junassa, minä autolla 4 poikaa ja lapioita mukana. Pyhäjärven asemalle päästiin suurella vaivalla ja siellä oli minun aikomus panna auto junaan, koska maanteitse meno tuntui mahdottomalta. Juna tuli, selitin Mustoselle tilanteen, mutta sain esimieheltäni tiukan määräyksen olla tunnin päästä Käkisalmissa, ei tulleet kysymykseen lumiesteet. Lupasin olla jos auto kestää. Ajettava oli 7 hengen Studabaker, avoauto, sanoin pojille, että pitäkäähän laidoista kiinni, että jos tämä auto villiintyy. Niin kyllä auto oikein raivostui ja minä olin samaa mieltä, että nyt yritetään kaikki, niin autosta kuin kuljettajasta. Perillä oltiin aika-asetuksesta eräs Tuomas, nimen

rioitta, paitsi, että minulta käsi varsi lievästi paloi avatessani jäähdyttäjän korkkia ja autosta meni jarrut. Tohtori Miettinen satoi palaneen ranteen, mutta auton jarrut jäivät laittamatta. Tapana oli, että katsastetaan ensin auto ja sitten oppilaat. Kun selitin Insinille tilanteen, millä tavalla tultiin ja mitkä oli olosuhteet, niin auto kelpasi. Oppilailta alko suullinen kuulustelu, jossa minä en ollut mukana, mutta ajokokeissa kyllä, jotka meni kohtalaisesti. Pojat tuppasi vähän hermoilemaan, mm. "Konemestari" ei saanut autoa takaperin eräästä portista sisään vaikka kuinka yritti.

Inssi käski pysäyttää auton ja avasi Klubi-askin ja kysyi "Konemestarilta", että polttaako hän, kyllä oli vastaus. "Konemestari" veteli sauhuja posket lommossa. Me vähän vitsailtiin siinä, kun tiesimme, että hän ei koskaan polttanut tupakkia. Kun tupakit oli poltettu, yritettiin uudestaan takaperin portista sisään ja se meni mainiosti, huomasin että Inssi nauroi toisella suupielellä, että kai se oli hänen kikkansa laukaista hermoja.

Sillä kertaa ammattiajokortin sai 10 ja yksityiskortin 5. Seuraavana vuonna oli olosuhteet jo paljon paremmat, kun ei ollut niin luminen talvi ja kurssi sujui paremmin.

Siihen aikaan ei maaseutuauto-koulut olleet kannattavia, joten Mustonen myös lopetti siltäerää, myöhemmin oli hänellä Tampereella koulu, sotien jälkeen.

Kaikella kunnioituksella "Konemestari" Kustaa Römilälle, mukava on menneitä muistella.

Terveiset!

VILLE KAARINEVA
silloinen Karvanen

Petäjärven pelimannit

Taisi tulla ensimmäisessä jaksossa sanotuksi, että pelimannitaito on periytyvää, isältä pojalle, ei tällainen käsitys pidä paikkaansa aina. Suikkasen Aapramin Aliisa tytär kyllä aikoinaan veteli haitarilla aika mukavasti isänsä ralleja, mutta Ville Lampun pojasta ei tullut soittajaa, velimiehestä kyllä tuli. Eemeli soitteli kauan, vuosia, talkoita, tansseja, tuvissa, riihissä, kesäisen yön valkeilla ahoilla. Hän ei koskaan taidossaan tavoittanut veli Villeä viulun soittajana. Hanurimies hän ehkä olisi ollut paikallaan, sillä hän soittajan uransa aloittikin. Koska en ole musiikkimies, en voi sanoa tuollaisista musiikkitermeistä, kuin rytmitaju mitään, otaksun vain hänellä sellaisen olleen. Sillä hän sovitti kansanlauluista tanssisävelmiä, esim. "Täällä pohjan tähden alla, on mun kotomaani", kaikille tuttu hengellinen laulu, sen hän oli mukaillut valssi sävelmäksi, jota lainasivat naapurikylienkin soittajat.

Eemeli soitteli hanurillaan naapurikyliksikin, Vaalimoin poikain vakituinen soittaja. Milloin reet, Viipurin joulukuun markkinoilla olivat hyvin kaupaksi käyneet, silloin oli pojilla varaa leveäminkin iloita, pyydettiin Villekin viuluineen mukaan, tanssittiin oikein rennosti, että Sakorloin tuvan honkalattia notkui, oli aivan vieraankylän tyttöjäkin, Nurmi-järven ja Uosukkalan, kukapa ties mistä niitä oli mukana. Meitä soittajan kavereitakin arvostettiin kovasti ja kyllä kosta riitti. Mikä sai Eemelin tarttumaan viuluun, en tiedä. Siirtyminen hanurista viuluun ei liene soittajallekaan niin yksinkertaista. Viulu kai par-

'VILLAVORA'

Tämän tarinan päähenkilönä on Sakkolan pitäjistä kotoisin oleva tyttölapsi, kutsuttakoon häntä nyt vaikka Mariksi.

Oli lauantai-ilta lokakuussa ennen sotia. Mari poljeskeli pyörällä asioillaan Kasarmilassa päin. Ilma oli sumuinen ja pian tulikin kova vesisade. Kotona odotti lämmitetty sauna ja sinne piti Marinkin joutua.

Hänen isäkkönsä oli muuten hyvä mies kaikin puolin, mutta silloin oli tyttärilleen ankara, kun nämä ei tulleet valvonta-aikana kotiin. Jos ovet oli pantu kiinni, niin oli melkein turha avautumista odottaa. Ja silloin jos ovi aukeni, niin samalla tyttö rukot saivat kauheaa satinkutia myöhästymisestä.

Marin matkatessa yksikseen maantietä, kuuli hän tien varressa olevalta nuorisonseurantaloilta repäisevää musiikkia. Tämä tempasi hänet mukaansa. Ensin mietti, että uskaltaisikohan mennä,

haiten soittaa julki tuon isiltä periytyvän Kalevalan kaukaisilta laulumailta saapuvan melodian.

Se ikäpolvi johon Eemelikin kuului oli jo tanssinsa tanssinut. Tulivat uudet polvet ja pojat, heille oli vierasta polkka, jota isät oli tanssineet, oli tultu tangon ja jatsin aikaan. Nuoruuden uhman ajamana, he viskasi vettä soittajan viululle. Kostunut viulu ei enää soinut, sammui kansanpelimannien perinne Petäjärveltä.

Ei soitto silti laannut, tuli uudet pojat kuivin viuluin, modernin musiikin taitajat, jotka taiturimaisesti hallitsi alansa, mutta se olisi uusi juttu.

Viktor Ryyppö

kun se saunakin odottaa, mutta musiikki oli niin puoleensa vetävää, ettei sitä voinut vastustaa. Ajatteli, kyllä ehdin tanssin jälkeenkin kotiin. Ja niin Mari laittoi pyöränsä seuratalon seinustalle, oikoi sateen liottaman tukkansa, osti lipunmyyjältä pääsylipun ja asteli saliin. Siellä oli paljon tanssijoita, oli oman kylän ja naapurikylistä tulleita nuoria. Parhaillaan soi kappale: — Niin pieni ihmissydän on, niin avara ja pohjaton. Se kätkee suuret unelmat... Pyörähteli se Marikin siellä muutaman pelin.

Orkesterissa soitti muuan naapurikylän komea pelimannipoika. Tämä tuli sitten aikanaan hakemaan Mariakin tanssin pyörteisiin. Siinä pyörähdellessä sovittiin, että jos niin kuin mentäis yhta matkaa kotiin. Mari lupasi odottaa ulkona niin kauan kunnes pelimanni saa soitetuksi viimeisen valssin ja sitten lähdettäisiin. Mutta vilkaistuaan kelloon, huomasi sen olevan niillä lukemilla, että oli korkea aika lähteä kotiin. Jääköön muskantti, osaampana minä yksinkin. Ja Mari polki, että kura lensi ja pian oli kotipihalla. Kotiväki oli jo ruvennut nukkumaan ja ovi oli rampissa. Tyttö pani pyöränsä halkokatokseen ja hiipi saunaan, joka oli vielä sopivasti lämmin. Mikäpä oli saunassa olla, ei ollut kiirettä, eikä kylmääkään olis yllättänyt kuhniessa vaikka aamuun asti, sillä olihan hän saunassa.

Mutta yht'äkkiä hiljaisen tunnelman rikkoi kamala koiran haukunta ja miesten kova ääninen mökö. Mari-paran sydän alkoi läpättää kuin lampaan saparo. Nyt oli jotain erikoista tekeillä. Taitaa olla pelimanni-pojalla sormet pelissä? Onkohan tullut etsimään

kadonnutta seuralaista. Kurkistaessaan saunan ikkunasta hän huomasi isäukon seisomassa aivinaisissa aluspöskyissä, uhvatta kourassa, vintin portaitten vieressä. Kuultuaan vintissä liikettä, oli heti ängennyt ulos ja äkäpäissään tempaissut kaiken varalta aseeseen sen uhvatan. Mikä lie musiikantin sinne vinttiin pannut menemään, kun siellä ei ollut asuinhuoneitakaan. Siellä se poloinen nyt vain oli kantsuoksissa kiukuisen isännän sättimänä. Välikohtaus sai emännänkin jalkeille. Uteliaisuus pani hänenkin lähtemään ulos. Otto mennessään pulavesiämpärin ja tyhjentää hujautti sen koppolin nurkalla olevan tunkion päälle. Huomatessaan vintin ovella vieraan kulkurin alkoi surkutellen voivotella: Voi, voikannenki, ko siellä vintin orressa roikuvat ne miu villa nyyttini ja samassa emäntä pelosta vavisten letti suorana meni tupaan.

Isäntä emännän voivotukset kuultuaan alkoi säättä pelimanni-

poikaa, joka roikkui ylimmällä rappusella. — Senkin rötkö! Alas ja äkkiä! Varastat sieltä vintiltä ne villat. Silloin "voro" laskeutui rappuja alas, otti pyöränsä ja lähti soittelemaan. Soittopelinä ei suinkaan ollut viulu, vaan pyörä joka ritisi, rätisi, vinkui ja vonkui ja päästi ilmoille valtavat sinfoniat, pojan ajaessa niin lujaa kuin suinkin pyörällä pääsi. Tätä säästi vielä koiran kamala haukunta. Sinne katosi soittajapoika syksyn pimeyteen, eikä sen jälkeen häntä enää näkynyt. Ja isäukkokin meni taistelun voitettuaan sisälle.

Mutta mitä ajatteli nyt saunassa Mari? Isäukon kohtaaminen tiesi nyt selkäsaunaa. Saunan eteisessä aikansa mietiskelyään tuli mieleen ajatus: — Nyt ei auta muu kuin pieni hätävalhe. Isällä nimittäin oli naapuripitäjässä hyvä ystävä maalaistalon nuori Heikki isäntä. Mitähän jos tekisin tuosta Heikistä syyllisen, ja siten säästäisin nahkani pahemasta?

Ja niin Mari rohkaisi itsensä, vetäisi ryysyt penkiltä niskaansa ja lähti yrittämään tupaan menoa. Nykäistyään ovesta oli isä nootteineen häntä vastassa. Siinä hän sinä nyt olet. — Sinäkö se kaikki vatjalaiset tänne perässäsi tuot? Jos toisten vielä noita vinttiin viet, niin selkään saavat joka sorkka. Tipalla oli etten nyt jo huitaissut sitä tuolla uhvatalla.

Mari ryhdistäytyi ja sanoi isälleen vastineeksi. Saat olla varma, että mies jota voroksi nimitit, ei varmaan koskaan tule meille, sillä sättimäsi oli ystäväsi Heikki.

Tämän kuultuaan isä pujahti peiton alle sänkyyn emännän selän taakse ja alkoi kohta kuorsata.

Karjalaisten käsityö- ja askartelukilpailussa sai jälleen ensimmäisen palkinnon ja kunniakirjan Hilja Rantanen os. Uosukainen Sakkolan Kiviniemestä, yllä olevalla, valmistamallaan emännän puvulla.

Tämän jälkeen Marikin meni nukkumaan sisarensa viereen. Tässä sitten kertoili hänelle nämä hauskat ja jännittävät tuntemuksensa tästä lauantai-illasta.

Kun isä seuraavan kerran tapasi Heikin oli hänelle entistä ystävällisempi ja mukavampi. Ja Mari myös kertoi aikanaan Heikille, minkälaisen hätävalheen oli hänestä pakonsaneleman keksinyt.

Tämä oli eräs tarina Marista. Toivottavasti hän nyt viettää elämänsä jossain tynkä-Suomen kolkassa ja kertoo perheelleen kuinka mukava ja hyvää oli asua Sakkolan Haitermaassa, jossa ei ollut varkaitakaan, paitsi tämä "villavora".

V-M. K.

TEE HYVÄ KAUPPA

Uusi ilme kotiin
raikkailla, värikkäillä
kodintekstiileillä,
pyyykeillä, pöytä-
liinoilla, pehmoisilla
huovilla tai iloisilla
lakanoilla.
Monenlaista mukavaa
ostettavaa
EDULLISESTI

Tuotanto

Petäjärvellä kummitteli

Petäjärven hovi oli vanha kanakselainen lahjoitusmaahovi, jonka vallat eli herrat olivat kuulua julmuudestaan talonpoikia kohtaan, 1700-luvulla. Talonpoikia kiusattiin kohtuuttomilla ja ylimääräisillä veroilla, heitä rangastettiin ruoskalla pienimmästäkin rikkomuksesta tahi laiminlyönneistä. Vanhat ihmiset tiesivät ennen sotaa kertoa monenlaisia tarinoita, millä tavalla hovin herrasväet olivat "sieluina" pitämiään lampuotitalonpoikia kohdelleet. Hovin aikaisemmat vaiheet ovat seuraavat:

Petäjärvi oli kruunun omistama hovitila Sakkolassa. Ruotsin valan aikana se oli Klöfverskiöldsuvulla, mutta Viipurin valloituksen jälkeen, kun Vuoksen-Karjala oli kukistettu, se jo v. 1713, siis Ison Vihan aikana lahjoitettiin kreivi Ivan Mussin-Puškinille hovitilauksiksi. Sittenkin tämä lahjoitus peruutettiin ja sen sijaan tila lahjoitettiin edellisen omistajan veljelle kreivi Platon Mussin-Puškinille. Tämän perilliset möivät tilan v. 1768 valtioneuvos J. J. von Sieversille ja häneltä tahi hänen perillisiltään se siirtyi oston kautta Fredericksz-suvulle v. 1774.

Vielä v. 1837 oli rettelöitä, kun viranomaiset tulivat hovitilan herran käskystä häätämään lampuoteja. Vasta 1873 se siirtyi valtiolle, joka lunasti sen. Hovin päärakennus oli 1800-luvulta ja tilalla oli myös Fredericksz-suvun sukuhauta.

Näin asiatiedot. Mutta kuten mainitsin edellä kansantarina on liittänyt monta synkkää kertomusta tähän hoviin ja varsinkin Fredericksz-suvun hallitessa maahovia on talonpoikien asema ollut kurja.

Nyt palaan kertomukseeni.

Eräänä helmikuun viimeisenä sunnuntaina täällä Helsingissä istui erään vanhan viipurilaisen leskirouvan luona pieni seurue. Eräs helsinkiläinen naislääkäri, eräs helsinkiläinen rovasti, sisareni ja minä.

Ulkona tuuli ryöpsytteli kokonaisa lumipilviä ikkunaruujuja vasten, kaduilla ei liikkunut montakaan ihmistä, sillä jäätävä tuisku mereltä, päästyään nurkan takaa Katajanokan rantakadulle, karkoitti uskaliaimmatkin pian talojen lämpimään. — Meillä ainakin oli lämmintä ja kotoista. Ja tämän hiljenevän iltapäivähetken kunniaksi oli emäntämme valmistanut meille hienoa turkkilaista kahvia, jota joimme pienistä siselöidyistä aitoturkkilaisista kahvikupeista, sillä emäntämme on aikoinaan paljon matkustellut.

Sitten puhe kääntyi äkkiä Karjalaan jonkin miellelyhtymän ansiosta. Rovasti oli ollut molemmissa sodissa mukana ja kertoili kokemiaan Karjalasta. Mutta kun hetkeksi pysähdyttiin kuultua miettimään, lääkäri, pitkä, vakaava, totinen nainen alkoi puhua ensin epävarmasti, hiljaisella äänellä:

"En tiedä, ilkeänpökö käydä tässä sitä oikein kertomaankaan, sillä minuahan voitaisiin pitää suorastaan kaistapäisenä..."

"Mitä, mitä, kertokaa, kertokaa toki", me aloimme yllyttää häntä.

Pitkän taivuttelun jälkeen, yhä empien, hän sitten jatkoi, kertoen seuraavaa:

Hän oli nuorena rouvana, juuri valmistuttuaan lääkäriksi, pienen poikansa kanssa viettänyt erään kesän vähän ennen sotaa Kannaksella, tarkemmin sanottuna Sakkolassa ja Petäjärven hovissa, jossa siihen aikaan jo toimi kuulu

Petäjärven Emäntäkoulu. Siinä oli hänen sisarensa ollut opettajattarena. Hänen poikansa oli silloin ollut vielä aivan pieni vauva ja lääkäri oli joutunut senkin puolesta valvomaan öitä kesälomallaan, joten se, mistä hän kertoi, perustui kuulohavaintoihin.

Hän heräsi usein yöllä siihen, että ylhäällä vintillä vedettiin kuin hirttä pitkin lattiaa tai kuului kuin kahleiden kalinaa ja huoneissa oli yöllä yhtenäisen liikettä ja askelia aivan kuin siellä jotkut olisivat kävelleet.

Hän ihmetteli aluksi, miksi palvelusväki yöllä toimittelee askareita ja häiritsee nukkuvia, mutta ei vieraana halunnut puhua asiasta sisarellekaan. Mutta sitten tapahtui jotakin aivan erikoista.

Emäntäkoululle oli tullut tarkastaja ja tämän piti lähteä seuraavana aamuna pois kello kuuden junalla, joten palvelusväki sai määräyksen herättää herra Tarkastajan kello viisi aamukahville. Oli täysi kesä ja yöt valoisia, mutta aikaista heräämistä silmälläpitäen oli käyty illalla tavallista aikaisemmin levolle. Silloin aurin gon juuri noustessa, yhtäkkiä tohtori herää siihen, että joku iskee nyrkillä ikkunan alaosaan niin että lasit helisevät. Isku toistuu ja hän avaa silmänsä, hypähtää ikkunan luo, kurkistaa ulos ja päivittelee, että joku käyttäytyy tuolla tavalla. Tarkastajahan voi herätä. Mutta ikkunan alla ei ole ketään! Hän arvelee, että nuoret palvelustyöt halusivat jostain syystä herättää juuri hänet ja menivät nurkan taakse piiloon. Tai ehkä kujeilivat. Ja hän päätti aamulla oikaista heitä. Vaikka hän kuinka kurkistelee ulos, ei siellä ketään ole. Aurinko vain nousee, sillä puiden latvat alkavat päis-

tään hohtaa, kunnes kultaloimu valuu alas nurmikentille asti. Linnut ovat heränneet ja kesän koko tuoksu tulvahtaa häntä vastaan avoimesta ikkunasta. Kaikkialla on rauhallista, ei kuulu muuta ääntä kuin lintujen viserrys.

Hän hämmästelee hetkisen, mutta paneutuu sitten takaisin vuoteelle. Hän on juuri vaipumaisellaan uneen, kun hän herää sydän läpättäen siihen, että hänen ovensa kahvaan tartutaan ulkopuolelta ja ovea aletaan kovasti rynnäyttää, niin että hän näkee ovenpuoliskoja liikahtelevan. Hän hyppää ovele sähkyneenä ja hieman vihaisena, kiertää lukon auki ja toteaa: oven takana ei ole ketään. Pääsalikin on hiljainen, ei missään kuulu liikettä eikä askelia. Huoneissa on myös aivan valoisaa, niin että kukaan ei ole voinut mihinkään piiloutua. Hän on ymmällä, ei ymmärrä enää itseään ja seisoo neuvottomana huoneensa ovele, kun hän äkkiä kuulee, kuinka ulko-ovea aletaan jyskyttää niin että koko talo kaikuu.

"No, voi noita tyttöjä", hän mutisee harmistuneena puoliääneen. "Pitääkö niiden nyt rymistellä tuolla tavalla. Tietysti ne unohtivat avaimen tänne päärakennukseen ja nyt erehtyivät lisäksi kellosta. Kello viiden aikaanhan heidän piti vasta nousta ja kello on vasta kolme."

Uusi rymistys ulko-ovele, vielä askeista kovempi. Ja hän lähtee

juoksujalkaa ulko-ovele kohti. Joku rynnäyttää edelleen ovele kuin vihoissaan. Hän alkaa avata hakoja, kiertää avainta lukossa ja työntää oven kiireesti auki. Oven takana ei taaskaan ole ketään. Eikä koko pihalla. Kaunis hiljainen päivänpaisteinen kesäaamu siellä vain on typötyhjällä pihalla. Ei talousrakennuksesta päin eikä sivurakennuksesta, missä tytöt nukkuvat, kuulu hiiskahdustakaan. Hän ei osannut pelätä, oli vain ymmällä ja päätti kävellä pihalla, kun oli niin valoisaa ja raiakasta. Kaste kimalteli ruohonkorilla ja koivuista lankesi nihkeä tuoksu nurmikentille.

Sitten hän palasi päärakennukseen ja nukahti kello viiteen, jolloin palvelustyöt tulivat herättämään hänet kahville. Aamiaispöydässä, tarkastajan mentyä, hän kertoi sisarelleen, että palvelustyöt olivat yöllä tulleet herättämään hänet — hän oli jatkuvasti vakuuttunut siitä, että nuo rymistelijät olivat palvelustytöjä. Sisar alkoi hymyillä, katseli häntä hetken äänettömänä ja sanoi, että hänen pitäisi mennä kysymään tyteiltä, olivatko he liikkuneet aamulla ja mitä asiaa heillä oli ollut.

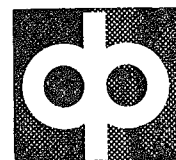
Tytöt katsoivat toisiaan ja sitten tohtoriin. He kielsivät olleensa ulkona. He olivat nukkuneet kello viiteen, jolloin emännöitsijä, joka asui heidän kanssaan, oli tullut heidät herättämään. Emännöitsi-

jäkään ei ollut liikkunut missään yöllä eikä ollut käynyt päärakennuksessa. Asia jäi selvittämättömäksi. Mutta tohtorin sisar, opettajatar, sanoi tohtorille sitten päivällispöydässä, että tämän ei pitäisi enää kuulustella ketään, sillä asialle ei kerta kaikkiaan voinut mitään, kuten hän virkahti. "Täällä nimittäin kummittelee".

Ja sitten sisar kertoi tohtorille, että aluksi hän ei ollut ymmärtänyt sitä. Oli samoin kuulustellut henkilökuntaa, oli hyppinyt yöt ylhäällä, kun aina ovia rynnäytettiin, askeleita ja kuin huokauksia kuului. Aluksi hän oli myöskin nukkunut erikseen omassa huoneessaan talon päädyssä, mutta sitten hän oli muuttanut asumaan yhdessä toisen opettajattaren kanssa, sillä eräänä yönä hän oli omassa entisessä huoneessaan herännyt siihen, että hänen ylitseen kuamrtuneena oli seisonut roko-koopukuinen nainen tarkastellen häntä tuikein katsein ja vasta kun hän oli alkanut kirkua, oli näky haipunut kuin usvaan.

"Täällä Petäjärven hovissa kummittelee, ettäs tiedät", oli sisar vakuuttanut. "Kukaan meistä täällä olevista ei siitä mielellään puhu ja olemme tavallaan siihen jo tottuneetkin. Entiset vallanpitäjät täällä hovissa ovat aikoinaan kohdelleet niin pahoin talonpoikia, että näiden kiusatut henget eivät saa rauhaa, mutta ei myöskään vallasväki."

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Kansa seudulla, etenkin vanhat ihmiset tiesivät kertoa, että hovin pääsalin alla olisi ollut muka tiilistä, muurattu kaksi metriä korkea umpinainen ikkunaton huone, johon talonpojat, joita tahdottiin rangaista, heitettiin ja jossa heitä piestiin ja kidutettiin, kunnes kuolivat. Vähäisimmästäkin rikkomuksesta heitä rangaistiin julmasti.

Sitten tuli sota, Karjala menetetettiin ja kesäsodan aikana valloitettiin takaisin. Tohtorin sisar oli lottana koko ajan rintamalla ja hänen ryhmänsä oli joutunut Sakkolaan. Hän päätti lähteä katsomaan entistä emäntäkouluaan, otti polkupyörän ja ajoi sinne. Puisto oli entisestään tuuhentunut, mutta pääarakennusta ei enää ollut — vain mustuneet rauniot. Hän kiipesi kivijalalle ja alkoi kiertää rakennuksen raunioita ja tultuaan entisen pääsalin kohdalle hän huomasi sen alla syvän, ainakin kaksi metriä syvän ikkunattoman kamion, joka oli tiilistä muurattu. Hän jäi järkkyneenä sitä katsomaan — kansantarina oli puhunut totta.

Kuuntelimme hiljaisina tohtorin kertomusta. Sitten hämäränhetki loppui ja emäntämme syytti kynttilät palamaan.

"Tuo kaikki, mikä liittyy sellaiseen, jota meidän järkemme ei hyväksy", hän huomautti, "on vielä terra incognita, mutta ehkä sekin kerran paljastuu — tieteen avul- la."

"Minähän olen itsekin tavallaan tiedenainen", hymähti tohtori, "ja kuitenkin minun täytyy uskoa sel- laista, mitä en haluaisi uskoa."

LEMPI JÄASKELÄINEN:

Sien hepsa ja reäpykset

Söin justii sien hepsaa. Ko tuo- mei veäpel ol sitä laittant. Teä ol sitä kuumoa sien hepsaa, sienet hakatoa pieneks ja riehtiläl pais- tetao, voita sekkoa jos on, marka- riiniki kyl seki siihe auttoa. Toi- selaistaki hepsaa on. Se syyveä kylmän. Sienet hakatoa pieniks, kermoa ja sipulii sekkoa, ni hepsa on valmis syötäväks.

Viime syksyn ol sit hyvä sien vuos. Mieki löysin hyvän sien pai- kan. Työ että uso, jos että neä. Ko sientä on nii paljo, ettei muu- tako mätte ämpärii, ei nyt iha lapia kans, käsin voa. Paljo sitä kahelkii keäl kerkijä. No niist tuoreist seinist, ko ne ei uo viel nii myrkky suolasii, niist ko tek- kyö sien hepsan, ni voi hylky ko se on sit hyvyveä. Itsehä teäl on hepsa tehtävä, jos meinoa hepsaa syyvvä. Ei ne teäl ies sen vertoa ossoa suome kieltä. Mie kerra Helsingis ravintolas pyysin sien hepsaa ja saijjuu, ei hyö muutako levittelliit käsijä. Iha samalviisii käi miul kerra Sipo kirkol, ko mie olin autol hakemas sielt jottai kuormoa. Miult jäi nuora kottii, mil köyteteä kuorma kii. Mi mä- nin kauppoa ja pyysin nuoroa. Siel ei ymmärretty mitteä. Miul ol ka- ver mukan. Mie sanoin, jot voi p-le, mill myö tultii raja ylitse, et sie kaver sitä huomant. Kyl sielt taka huoniest sit löyty sellä- ne ihmene, jot myös nuoroa soatii.

Mis ollit hyvät sien- ja marjo- moat, ni nehä ol siel Sakkolas suursuo reunoil. Yks hyvä marja- paikkak jäi mieliä, ko issäi sano yhten oamun, jot nyt läheteä ot- tamoa puoloi. Hevone valjaisii, ja sit sitä lähettii. Issäi sano, jot heä

tietää hyvän paikan, sitä ei kuk- koa muut tiijekkeä. Puoloi ol pal- jo ja suurii niiko peukaloii päitä. Säkki kaupalha niitä sielt tuotii. Mut eihä se hyvä paikka olt iha mei isä yksin tiijos. Tulha sin muitakii. Mut ko paljo ol, ni riit- tihä niitä kaikil. Siinhä se ol Nas- kali-Jussi hoa aija vieres Soprik- kala korves. No se puola mitta, peukalo peä, sehä on iha normoali mitta. Samalaine mitta ko harava- vars.

Yhten syksyn ko mie tein ruis- moata siihe Kurikkala hiekk pel- lol. (Jos ol ves kesä, ni ruis kasvo hyväst, mut jos ol pouta vuos, ni tahto jeähä vähä lyhveks.) Mieko tyhjensin huusi alukset ja sekoitin ne sekasi siihen kaikkei kuivimpoa silmäkkiese, kyl kasvo ruis siin kohas. Mieko selitin Pitkäse Vil- hol, jot kors ol ko haravavars. Vil- ho sano, jot niitä haravavarsii on nii monelaisii, lyhyempii ja pitem- pii.

No kaikha työ muistatte Pyhä- järve reäpykset. Mitä Makkara Oat tuohkontis kanto kaikkii ym- päristö kyllii. Tolsterniemesheä heä niitä hak kaalstajilt. Löi voa sel- kähie kolkymen killua kalloa ja läks sit niit pitki kyllii kauppoa- moa. Olha kova ukko. Joka toine oamu Oat toi lihavii hyvvii Pyhä- järve reäpyksii iha tuva ovel. Kyl ne hyvvii ol ko äit niitä riehtiläl paisto. Tai sit olliit par päiveä suolas. Mikä varjopuol siin voa ol, jot ei niitä iha joka toine päivä soant syyvvä, vaik kui Oat niitä toi. Koi olt rahhoa, mil niitä ois ostant. Tarjosha Oat velaks. Mut ko sitä vastuuntuntuo ol jo siihe aikoa, jot velka pitteä maksoa, ni

Säätiön opintoavustukset

Opintoavustusten hakijoiden määrä on voimakkaasti kasvanut, ollen vuosittain n. 150 hakijaa. Samanaikaisesti ovat säätiön tuo- tot, jotka pääasiassa ovat koko- tuloja, vähentyneet indeksin pois- jäämisen takia. Säätiön hallinto- elimet ovat pohtineet asiaa ja päättäneet jakaa opintovustuksia ensi vuodesta alkaen siten, että erilaisissa ammattikouluissa ja oppikoulun lukioluokilla opiskele- vat saavat vain kerran. Jaettava avustus on yksivuotisissa oppilai- toksissa n. 50:—, useampivuoti- sissa ja oppikoulun lukioluokilla n. 80:— ja korkeakouluopiskelu- sa n. 100:—.

Tämän mukaisesti eivät ensi vuotena saa avustuksia ne lukio- luokilla olevat opiskelijat, jotka ovat tänä vuonna saaneet.

Hakemukset pitäisi lähettää hel- mikuun aikana osoitteella: Yrjö Raaska, Mantere LEMPÄÄLÄ. Moninkertaisen kirjeenvaihdon välttämiseksi on seuraavien tieto-

jen ilmoittaminen anomuksen yh- teydessä välttämätön: Selvitys siitä, missä kylässä vanhemmat ovat asuneet Sakkolassa vuonna 1939 tai 1944, missä oppilaitok- sessa hakija opiskelee, aikaisem- min säätiöltä saatu avustus sekä tarkka osoite. Joka vuosi tulee puutteellisella osoitteella varustet- tuja anomuksia, joista sitten ai- heutuu harmia puolin ja toisin. Jonkin verran tietämättömyyttä aiheutuu myös säätiön säännöissä olevasta pykälästä, jossa avustuk- sen myöntämisen ehtona on se et- tä ANOJAN tai hänen VANHEM- PANSÄ ASUINPAIKKA (henki- kirjoituspaikka) pitää olla SAK- KOLA vuonna 1939 tai 1944. EI SIIS RIITÄ PELKÄSTÄÄN SE, ETTÄ ON JOSKUS SYNTYNYT SAKKOLASSA, mutta muuttanut ennen sotia pois. Tällaisissa ta- pauksissa ei sääntöjen mukaan voida avustusta myöntää.

NIEMELÄN VALOKOPIO- LAITOS

Puhelin 24 522

HAMEENLINNA

Lauri Alho Vancouverista on luovuttanut säätiölle, vai- monsa Hilma Alhon jälkeen jättämän runoteoksen SYK- KEITÄ.

Lämpimät kiitokset

Suvanto Säätiö

Kaikki KARJALA-lehden Sak- kola-liitteeseen tarkoitettu aineis- to lähetettävä ensi tilassa osoit- teella: Yrjö Raaska Mantere LEM- PÄÄLÄ, taikka Suvannon Seudun toimitukseen.

Lähetettyjä kirjoituksia voidaan yhdistää, lyhentää taikka käyttää sellaisena kuin on kirjoitettu.

Asjat on p-s, sanoi Sakkolan ukko, heinät on lopus ja akka on paksun!

KEVÄÄN EDULLISIN JÄÄKAAPPI- TARJOUS

LATTIAMALLIT

Ignis ja Bauknecht

145 l 290:— mk

kairimo
KODIN TAVARATALO

Lempäälä, puh. vaihde 74 163

ei niitä ain voa soant, vaik kui tek miel.

Sien hepsa ja reäpykset on olt miu herkkujai koko ikkai. Nyt mie uon nii onnellises asemas, ko mie uon niihe nähe oma varane. Sie- net mie poimin joka syksy itse. Sekä reäpykset mie pyyvän itse. Kyl mie uon onnelline.

Miul on lihavaa Pyhäjärve reä- pystä ain nii paljo pyyvetty, jot mie peäsen uutisie ast. Vaik ei uo Oat kantamas. Mut silt mie muis- tan Oatii hyväl. Vaik ei häntä neä enneä tuohikontti seläs. Mie en uo misteä soant nii hyvvii reäpyk- si ko Pyhäjärvest. Teä järv on monta sattoa kilmetrii kauempan siint Pyhäjärvest, mist Oat kanto. Mut Pyhä mikä Pyhä. Kai se pyhä sen reäpyksen nii hyväks tekkyö. Ol se sit mis leänis tahansa.

Kyl mie uon sit onnen poika. Ko miul on sien hepsaa ja Pyhä- järve reäpyksii. Talve särpimet on talles, onks teil?

Terveisii voa teält Helsingi Moalaiskunnast kaikil hepsa ja reäpykse ystävil, sekä muilki — Ten k a s e V ä i n ö.

Sakkolaiset rintamamiehet koolla Tampereella

Useimmat sotien aikaiset pataljoonat tai sitä suuremmat yksiköt ovat monesti kokoontuneet yhteisiin tilaisuuksiin. Kun pienillä erillisillä talvisodan aikaisilla yksiköillä ei ole ollut tähän mahdollisuutta, päätti Suvanto-Säätiön hallitus kutsua kaikki pienissä yksiköissä palvelleet sakkolaiset yhteiseen tilaisuuteen muistelevaan menneitä tapahtumia, kertoi teknikko Yrjö R a a s k a tervehdys-sanoissaan erillisten yksikköjen muistotilaisuudessa 29. 12. 70 Tampereella. Suomalaisen Klubin juhlasaliin oli saapunut 96 erillisissä joukko-osastoissa palvelutta henkilöä.

Yhteisesti veisatun virren Sun kätees Herra voimakkaan, jälkeen puhui rovasti Joonas Laurila. Tervehdin Teitä Sakkolan ystävät Katekismus-tekstin sanoilla — Jumalanpelko, rakkaus vanhempiin ja menneitten polvien työn kunnioittaminen, lainkuuliaisuus ja isänmaanrakkaus tuottavat ajallisen siunauksen sekä yksityisille ihmisille että koko kansoillekin. Katekismus on meidän kaikkien elämässä tärkeä kirja. Siinä tuodaan esille Jumalan sanaa. Jumalaa olemme tottuneet kunnioittamaan. Pidettäköön Jumala pyhänä. Jos Jumalan pelko häviää kansasta, se kansa kulkee tuhoaan kohti. Sakkolan kohdalla olemme tämän todeksi nähneet. Meidän tulee olla lakia kunnioittavia kansalaisia ja isänmaan rakkaus on suuri tunne. Kotiseudun muisto ja isänmaan rakkaus ne säilyvät meissä tuleville sukupolville.

Tirehtööri Antti Kuisma kertoi käynnistään Amerikan mantereella, siellä asuvia sakkolaisia tapaamassa. Hän kertoi heidän monesti todenneen: — Ei se kotimaan ikä-

vä koskaan lopu... Hän toi terveisiä USA:n ja Kanadan sakkolaisilta. Mainiten ainakin seuraavat nimet: Jenny ja Väinö Vanhanen, Elina Ihalainen (Naskali), Eino Kuronen, Simo Koiranen, Sanelma Kalliomäki (Ruottunen), Tauno Käppi ja Hilma Valtonen. Mikä oli vaikuttavinta, kun suomalaisia tapaa? — Tavaton ystävällisyys. Kyllä siellä kannattaa käydä katsomassa.

Mv. Matti Niippa kertoi Sakkolan suojeluskuntakomppanian tehtävästä talvisodan aikana. Skomppania muodostui, reserviläisten mennessä kenttäarmeijaan, vanhemmista miehistä ja nuorista pojista, jotka olivat suureksi osaksi vapaaehtoisia. Tämän yksikön tehtävä oli Kiimajärven ja lähi- maaston vartiointi ja valvonta.

Kuin Karjala pienoiskoossa

Mielinpä nyt mietiskellä
virren pienen viritellä
Tyyne tytön touhuloista
Vokki-Virkin kohinoista...

Tyyne Kerttu Virkki, kaikille karjalaisille tuttu tarmonpesä ja monitoiminen nainen on jälleen yllättänyt laajan ystäväpiirinsä avaamalla uuden ja erikoislaatuisen kotiteollisuusmyymälän Helsingissä, Merikannontie 3.

Itsenäisyyspäivänä kuhisi myymälä tutuista ja tuntemattomista ihmisistä niin tiiviinä rykelmänä,

Desanttikomendantin komentopaikkaan annettiin tiedotus kaksi kertaa vuorokaudessa. Joskaan mitään hälyttävää ei Kiimajärven loholla tapahtunut.

Metsäteknikko Heino Kurikka kiitti läsnäolevien puolesta Suvanto-Säätiötä tilaisuuden järjestämisestä ja esitti kirjoittamansa runon talvisodan tapahtumista.

Yhteisesti laulettiin Minne käy tuulen ilmassa tie. Mv. Viktor Ryyppö toi terveiset läsnäoleville ja erikoisesti 7. rajakomppaniassa palvelleille aseveljille ylikersantti Ville Kaustalta, koska hän ei sairauden tähden voinut tilaisuuteen saapua. Lopuksi puhuja tiivistä ajatuksensa Sillanpään Marsilaulun sanoihin Mitä lieneekään aarteita Suomessa, niistä kallein on vapaus. Mv. Uno Pulakka kertoi lopuksi tapahtumista rintaman takana, armeijakunnan korkeudella tavatuista tiedustelijoista ja vakoojista. Tilaisuus jatkui henkilökohtaisen seurustelun merkeissä pitkälle iltaan. — V. P.

että "maalta tullut" tuskin sekaan sopi. Entisen vihannestukkukellarin laajat tilat olivat saaneet seinilleen sellaiset värisfooniat, että melkein huimasi. Tajuttiin toki, että kaikki tähän oli Tyyne Kertun taiteellisen monipuolisuuden heijastumaa. Mutta kynttilöin valaistut hämärähköt huoneet ne vasta tarjosivat kävijälle mielenkiintoisen näkymän: toinen toistaan kauniimmat tavarat houkuttelivat suoraan käsin kosketteltavaa hyväilyä. Upeat tekstiilit, kauniit esineet, aidot joulukoris-

Pikkujoulua sakkolaisittain

vietettiin Santahaminan upseerikerholla perjantaina 11. 12. -70. Helsingin Sakkola-Seura tulee toimineeksi 9 vuotta ja yhtä monta sakkolalaista pikkujouluakin on seuran toimesta pääkaupungissa järjestetty. Kahdesti on joulujuhla ollut entisessä Kestikartanossa, kerran Viipurilaisessa osakunnassa ja kerran HOK:n suurravintolassa. Muut joulujuhlat onkin vietetty sotilaallisesti Santahaminassa.

Varsinkin nyt, kun Kestikartanoa ei enää ole, on Santahaminan upseerikerho osoittautunut erinomaiseksi illanvieron pitopaikaksi pääkaupungin sakkolalaisille. Siellä on kokoontunut muulloinkin kuin joulun aikaan, on ollut kevät-kalena, laskiaskekkieriä ja tarinailtaa. Siellä ollaan rauhassa kaupungin hälinältä, siellä on sopivasti tilaa Sakkola-Seuran määräisen joukon ilakoida, tarinoida ja tanssia, nauttia sen mainion keittiön ja baarin antimista.

Santahaminahan on eristetty varuskunta-alue. Mikä erioikeus Sakkola-Seuralla on pitää siellä juhliain, kysyttäneen.

Erioikeutena voitaneen tosiaan pitää niitä hyviä suhteita, jotka seuramme ja varuskunnan välillä vallitsevat. Sakkola-Seuran ensimmäinen puheenjohtaja kapteeni Janne Lopenen palveli viimeiset armeijavuotensa Santahaminan komendanttina. Ja kun hänellä on ollut hyvät suhteet myös upseerikerhoon, pidettiin seuran pikkujoulu eräänä vuonna siellä. Ilmeisesti Sakkola-Seura on myös ollut hyvä asiakas upseerikerholle, koska ovat mielellään nähneet meidät siellä yhä uudestaan, vaikka Janne Lopenen on jo joitakin vuosia ollut eläkkeellä.

Tällainen oli tapahtumien tausta pitemmällä tähtäimellä, ja nyt

tähän viimeisimpään tapaukseen. Jo pöytiin järjestyttäessä oli joululaulu odottamassa niin että joululaulut pääsivät heti kaikumaan. Kohta kulkeutui pöytiin jouluateria moninaisessa muodossaan: peruna-, lanttu- ja porkkanalootaa, kinkkua ja kastiketta ja joulupuroa. Puorpuheen piti Janne Lopenen vasta puuron syötyään, koska — kuten hänelle oli nuoruudessa neuvottu — ruoka suussa ei pidä puhua. Ja kun Karjalan lapsia laulavia ollaan niin laulettiin.

Seuran puheenjohtaja Tyyne Kerttu Virkki lausui tervetulleiksi seuralaiset vieraineen sekä kaukaisemmat sakkolalaiset. Heitäkin oli, mm. Tampereen puolesta sakkolalainen nuorisoseuramies Aapro Jääskeläinen joka tilaisuudessa esitti nauhurin välityksellä kirjoittamansa ja vuosi sitten talvisodan aikaisen Er P 6:n 30-vuotisasevelijuhlissa Tampereella esittämänsä kronikan pataljoonan toiminnasta talvisodassa kotikontujensa puolustajana.

Aapro Jääskeläisellä oli seuran sisarenpoikansa Antti Koiranen, joka sanojensa mukaan oli ehtinyt Sakkolan Sipilänmäellä näkemään ensimmäiset elinpäivänsä ja joka tätä nykyä opiskelee Tampereen yliopistossa humanisia tieteitä, lähinnä kansanmusiikkia. Viulu hänellä oli mukanaan ja sanojensa vakuudeksi hän esitti muutamia kansanmusiikkikappaleita. Samalla hän kertoi innostaan keräillä kaikenlaista vanhaan kansanmusiikkiin liittyvää aineistoa tai tietoutta.

Esitysten aikana kerhon baari oli avautunut halukkaille, arpapörssi jossa pääpalkintona oli Sakkolan porsaan takakoipi ja hyväntahtoisen näköinen joulutonttu lohutuspalkintona, pääsi alkuun ja pian loppuunkin ja tanssi-

Keski-Suomen pyhäjärveläisten ja sakkolaisten pikku-joulu

vietettiin iloisin mielin ja huumorin merkeissä Jyväshovissa Jyväskylässä 13. 12. -70. Opettaja Aarne Roininen toivotti vieraat tervetulleiksi tähän yhteiseen karjalaisten tilaisuuteen. Toivoen edelleenkin löytyvän voimia yhteisten siltojen rakentajiksi, niin karjalaisten kesken kuin toistenkin heimojen yhteistoiminnan tiellä.

Vilho Orenius esitti runot: — "Joulu" ja "Joulun alla". Välipaloiksi laulettiin yhteisesti joululauluja. Arvi Paussu luki kirjoituksia Keski-Suomen sakkolaisten seuralehdestä. Tauno Huuskan perheyhtye esitti "Karjalan perintö" nimisen laulun, sydäntä lämmittävästi.

Pyhäjärveläinen Elsa Karkinen kertoi lustisti Sakkolan pojan riijuureisusta Pyhäjärven puolelle ja siitä alkunsa saaneesta avioelämästä mutkineen ja käänteineen.

Tutilla imemisessä oli pyhäjärveläinen tietysti voimakkaampi ja voitti käyttöönsä ihka oman tutin, mutta pullon saa hankkia muualta.

Toivo Savolainen kiitti sakkolaisia järjestetystä illasta ja toivot-

salin puolella innostuttiin vapaisiin kuvioihin santahaminalaisen Seppo Koivun yhtyeen tahdittamana.

Illan mittaan löytyivät vielä kinkku- ja tonttupalkintojen saajat, myytiin Karjala-talo-kynttilöitä, paria arvanostajaa lohdutettiin vielä punamustalla kynttilällä ja lustinpitoa jatkui ensimmäiselle aamutunnille asti. Oli jälleen vietetty pikkujoulu Santahaminassa Sakkula viisii.

Eka Karppanen

ti kaikki sakkolalaiset tervetulleeksi vastavierailulle Jyväskylän Hospitseen hutikuun 25. pnä -71.

Lopuksi oli tilaisuus pyörähdellä orkesterin tahdistassa tahdin.

Hilma Alholle In Memoriam: 26. 2. 1969

Kaksi vuositaivalta on ajan kello saanut aikaa mitata siitä suuresta surun tapahtumasta, jolloin sinulle rakas Hilma niin odottamattamme tuli kutsu riisua maallinen olemuksesi, jättää tänne kaikki maailmalle kuuluva ja siellä kuoleman takaisissa suurten henkimaailmojen kirkkauksissa aloittaa uusi korkeampi elämä.

Vaikkakin yksinäisyyden, ikävän ja kaipauksen tunteen tuntemana — sydämeni syvyyksistä kohotan kaiken kiitokseni sille Suurelle, Kaikkeuden elämän antajalle, että sain niin suuren onnen, kanssasi yhdistettynä yhdessä elää, yhdessä elämämme myötä — ja vastoinkäymiset jakaa, yhdessä kulkea pitkä yhteinen elämän matkamme. Kiitos sinulle Hilma siitä onnesta, rakkaudesta, jonka ajan kauniit, unohtumattomat muistot nyt keventävät yksinäisen elämäni lopputaivalta. Kuinka kaukana täältä meidän maailmasta katsottuna siellä oletkin, sinulle siellä esteettömässä maailmassa olemme lähellä. Olitpa jo täällä kanssamme ollessasi tietoinen taivasmaailman olennaisuudesta, kun "Testamentti" ru-

nossasi niin kauniisti tänne jääneitä ohjailit:

"Kun kuolleeeksi kuulet ja kylmenneen,

Majan maallisen saumoista ratkenneen,

— älä itkien tunteita tuhlaa. Minun sieluni siipensä saanut jo on;

minä vietän taivaista juhlaa."

Me täällä maan päällä eläjät emme saisi poismuuttaneita surra, sillä he siellä tuntevat surumme. Mutta kuinka vaikeata onkaan olla surematta rakkaitamme, kun ulkonaisen kosketuksen heihin kadotamme.

Hilma, sinua täällä rakkauden ajatuksin muistellemme. Jälleen näkemistä odottaen.

Lauri & perhe

**TULKAA
TEKEMÄÄN
EDULLISET
KENKÄ-
OSTOKSET**

**Tatu-
Kenkä**

Lempäälä, puh. 74 509

KUOLLEITA

Helena Lemmetti os. Kekki syntynyt 12. 10. 1882 Sakkolan Sipilänmäellä, kuoli 17. 12. 1970 Pirkkalassa.

Aune Heinänen os. Nuora synt. 15. 8. 1891 Sakkolan Riiskassa, kuoli 17. 12. 1970 Lempäälässä.

Aleksanteri Kallonen synt. Sakkolan Lapinlahdessa 5. 5. 1892. Kuollut Salon sairalassa 22. 10. 1970. Toiminut suurimman osan elämästään maanviljelijänä ja kauppiana. Ottanut osaa raittiustyöhön, sekä hartaana uskovaisena ollut mukana hengellisessä työssä seurakunnassa, sekä paikkakunnan hartaustilaisuuksissa. Ottanut osaa Sakkolan kunnalliseen toimintaan, kuuluen pitemmän aikaa Sakkolan kunnallislautakuntaan jäsenenä, sekä Sakkolasta pois muuton jälkeen kunnan hoitokunnan jäsenenä, aina Sakkolan kunnan lopettamiseen asti. Vanhemmalla iällä on ollut maanviljelijänä Urjalan ja Kliikan kunnissa useammalla maatilalla.

J. O.

Johannes Koppanen synt. 11. 6. 1892 Sakkolan Riiskassa, kuoli 15. 11. 1970 Kangasalla.

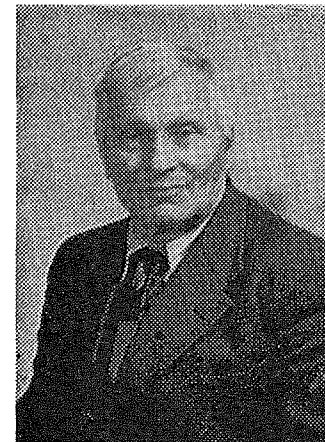
Martti Kallonen synt. 24. 12. 1892 Sakkolan Haparaisissa, kuoli 9. 11. Perniön sairaalassa.

Vilhelm Savolainen synt. 20. 5. 1893 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 7. 1. 1971 Valkeakosken sairaalassa. Hänen viimeinen kotikuntansa oli Lempäälä. Vilhelm Savolainen toimi Sakkolassa maanviljelijänä ja metsätyönjohtajana ja nuoruuden harrasteena oli hänellä kilpahiihto.

Nikolai Kurikka synt. 18. 10. 1893 Sakkolassa, kuoli 18. 11. 1970 Punkalaitumella Koskkoisten kylässä. Hänen kotikylänsä oli Röykkylä.

Ida Naskali os. Pitkänen synt.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

90 VUOTTA täyttää 10. 3. 1971 ent. mv. Adam Vuottilainen Lempäälässä. Hän on kotoisin Sakkolan Luprasta, jossa toimi maanviljelijänä kotitilallaan, sekä hoiti eri luottamustoimia kotipitäjässään. Adam Vuottilainen on ikäisekseen

3. 4. 1895 Sakkolan Pannusaarella, kuoli 19. 11. 1970 Tampereella. Siunaus toimitettiin nykyisen kotiseurakunnan Lempäälän kirkossa 5. 12. 1970.

T. V. M.

Aleksanteri Tikka synt. 3. 4. 1898 Sakkolassa, kuoli 2. 1. 1971 Keski-Suomen sairaalassa.

Matti Käppi synt. 26. 2. 1899 Sakkolan Kiviniemessä, kuoli 10. 1. 1971 Viialassa.

Eemil Pitkänen synt. 16. 10. 1899 Sakkolassa, Viiksanlahden kylässä, kuoli 26. 12. 1970 Hämeenlinnassa.

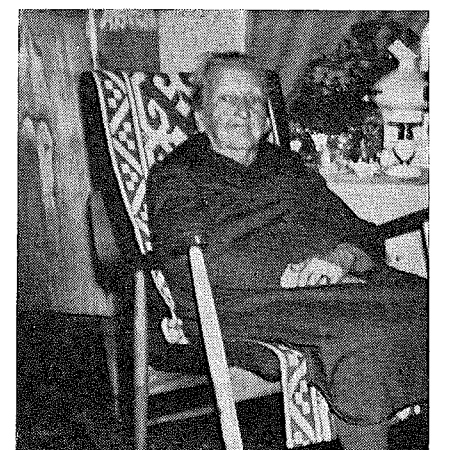
Väinö Pekkanen synt. 10. 2. 1905 Sakkolan Riiskassa, kuoli 20. 11. 1970 Huittisten seudun sairaalassa. Hänen kotipaikkansa oli Punkalaidun.

Gunnar Fritjof Kankkunen synt. 1. 2. 1909 Sakkolan Hovinkylässä, kuoli 26. 11. 1970 Malmilla.

harvinaisen pirteä ja ajan tapahtumia seuraava ihminen. Ennenkaikkea hän on vakaasti uskovainen seurakunnan jäsen.

85 VUOTTA täytti Orivedellä 14. 11. 1970 emäntä Katri Meskanen. Hänen entinen kotikylänsä Sakkolassa oli Vilakkala. Korkeasta iästään huolimatta on emäntä Meskanen erittäin reipas vanhus.

V. V.

85 VUOTTA täytti 4. 1. 1971 emäntä Aune Naskali os. Meskanen Lempäälässä. Hän on kotoisin Sakkolan Sipilänmäeltä.

85 VUOTTA täytti 11. 2. 1971 emäntä Hilja Hinkkanen os. Hartikainen Vesilahden Laukosta. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Hovinkylä. On asunut poikansa per-

heessä v. 1946 Vesilahden Laukon kylässä.

80 VUOTTA täytti 28. 11. 1970 mv. Manu Viskari Tyrvällä. Hän on syntynyt Sakkolan Vilakkalassa, jossa harjoitti maanviljelijän ammattia. Hän oli v. 1934 mukana perustamassa Ala-Vuoksen osuusliikettä ja kuului liikkeen hallintoneuvostoon aina alueluovutukseen saakka. Tyrvällä hän on kuulunut Sata-Renkaan edustajistoon ja hallintoneuvostoon. Sakkolan kunnanvaltuuston jäsen hän oli v. 1928—31.

Urheilu- ja raittiustoiminnassa mv. Viskari oli nuoruudessaan innolla mukana, hiihdossa hän oli seutukunnan parhaita kilpahihtäjiä.

75 VUOTTA täytti 8. 5. 1970 Anna-Liisa Mäkinen os. Suikkanen Punkalaitumen Vanttilassa. Hän on kotoisin Sakkolan Ryökylästä.

70 VUOTTA täytti 3 p:nä helmikuuta 1971 emäntä Anna-Maria Kiiskilä os. Peltonen Kolhossa. Hän on syntynyt Metsäpirtissä. Muutti siinä 30-luvulla Sakkolan Kaarnajoelle, joka oli siellä hänen viimeinen kotipaikkansa. Jo siellä ollessaan hän oli mukana Martta-seurassa ja Maatalousnaisten toiminnassa, niin kuin myös täällä asuessaan.

T. R.

60 VUOTTA täytti 2. 12. 1970 rva Martta Sairanen os. Kekkonen Tampereella. Hän on syntynyt Sakkolan Tikansaareissa.

60 VUOTTA täytti 20. 12. 1970 mv. Toivo Laaksomaa Vesilahden Latomaassa. Hän on syntynyt Sakkolan Kirkonkylässä. On mukana Vesilahdessa kunnallisessa ja seuratoiminnassa.

60 VUOTTA täytti 24. 12. 1970 puutarhuri Uno A. Meskanen

Tikkurilassa, syntyisin Sakkolan Pannusaarelta.

60 VUOTTA täytti 3. 1. 1971 Aleksanteri Hännikäinen Tampereella. Hän on syntynyt Sakkolan Lurpassa.

60 VUOTTA täytti 18. 1. 1971 emäntä Laura Pitkänen os. Nalli Vilppulassa. Hän on Toivo Pitkäsien puoliso, ja ottaa osaa innolla Vilppulan Karjala-seuran toimintaan. Heidän entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Kaarnajoki. T. R.

60 VUOTTA täytti 17. 2. 1971 pv. Kalervo Viskari Orivedellä. Hän on syntynyt Sakkolan Vilakkalassa. Kuulunut Oriveden kunnanvaltuustoon v. 1954—68 ja kunnanhallitukseen sekä moniin kunnallisiin lautakuntiin ja johtokuntiin mainittuina vuosina. Kuuluu Karjala-seuran johtokuntaan ja Osuusliike Kanta-Hämeen edustajistoon. Osallistunut talvi- ja jatkosotaan rintamajoukoissa. Sotilasarvoltaan ylikersantti.

50 VUOTTA täytti 28. 10. 1970 Simo Koiranen Thunder Pay'ssa Canadassa. Hän on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä, mutta muutti Canadaan 50-luvun alussa. Työskenteli sitä ennen Tampereella Lentokone- tehtaalla, nyt auto-alalla Thunder Pay'ssa, johon on rakentanut kauniin omakotitalon.

Yllä olevassa kuvassa on toisena Antti Kuisma Haitermaasta, lomamatkalla Canadassa. Hän täytti 60 vuotta 9. 11. 1970, kuten joulunumerossa kerroimme. Kuva on otettu Simo Koirasen kodissa sunnuntaina 1 p:nä marraskuuta, jolloin yhdessä juhlivat syntymäpäiviään.

50 VUOTTA täytti 21. 11. 1970 rva Mirjam Ratvio os. Suurpää Tampereella. Hän on syntynyt Sakkolan Viiksanlahdessa. Toimii nykyisin verovirkailijana Tampereen verotoimistossa.

50 VUOTTA täytti 29. 12. 1970 emäntä Rauha Pulkka os. Kallonen Urjalan Tursassa. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa, kotikylä Sakkolan Arkuntanhua (Mönkö).

50 VUOTTA täytti 12. 1. 1971 leh-

Suoritettuja tutkintoja

Ekonomitutkinnon on suorittanut 10. 11. 1970 Elsa Kristina Hämmäläinen os. Aho. Vanhemmat Heikki ja Lahja Aho Sakkolan Kiviniemestä.

Lastentarhaopettajiksi ovat valmistuneet Tampereella Mirja Pitkänen ja Irja Koiranen Lempäälästä. Mirja on Inkeri ja Lauri Pitkäsien tytär Haitermaasta ja Irja on Aino ja Eino Koirasen tytär samoin Haitermaasta.

Toimituksen tuoli

Hyvää jatkoa kaikille alkaneen vuoden merkeissä ja kiitos Keski-Suomen sakkolaisille viimeisestä.

Olemme jälleen lähteneet koamaan Suvannon Seudun uutta vuosikertaa. Tervetuloa työhön mukaan. Joko kirjakielellä, tyyli- tellyllä murteella, vanhalla "kakra-nakra"-murteella, jopa "tulemma-menemä"-vivahteella, kaikki on tervetullutta aineistoa. Emme ole siinä suhteessa ollenkaan ronkelisukua. Aihe on tärkeämpi, aivan siivottomia emme valitettavasti voi käyttää. Tällä hetkellä on aineistoa kovin vähän, joskin päivä on siinä suhteessa nousun puolella, sillä ainakin Vilakkalan suunnasta on työ käynnissä asian auttamiseksi. Tuntuu siltä, että myös kirkonkylän puolelta aamu jo ruskottaa. Ja se on hyvä asia. Kaikki kylät mukaan yhteistyöhön. Eikä hyljeksitä naapuripitäjäläisiääkään, tulkaa joukkoon mukaan. Kiitos maisteri Halmiselle juhannusaiheesta!

Asiamiesten olisi syytä postittaa tilaukset ensi tilassa. Huomatava osa on tällä hetkellä, 1. 2.,

Vihittyjä

Avioliittoon vihittiin Kööpenhaminan Raatihuoneella 15. 1. 1971 Polyt. stud. Jouko Juhani Marcussen ja Marianne Björnholt. Sulhasen äiti Anna Kerttu Marcussen os. Pitkänen Sakkolan Kirkonkylästä.

Avioliittoon vihittiin Iisalmen Vanhassa kirkossa 2. 1. 1971 oikeustiet. yo. Tarja Pulkka ja tekn. yo. Antti-Jussi Heilala. Morsiamen vanhemmat kansak.op. Siiri Pulkka os. Pitkänen Sakkolan Viiksanlahdesta ja teollisuusneuvos Matti J. Pulkka.

tori, maisteri, ekonomi Irja Lampu Tampereella. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä, josta jo lapsena muutti vanhempiensa mukana Viipuriin, joka oli kotikaupunkinaan aina talvisotaan saakka. Sotien jälkeisenä aikana oli kotipaikka Helsingissä. Sota-aikana lehtori Lampu oli kansliatyössä päämajassa.

50 VUOTTA täytti 30. 1. 1971 mv. Lauri Pitkänen Lempäälässä. Kotoisin Sakkolan Haitermaasta.

50 VUOTTA täytti 3. 2. 1971 mv. Kauko Virolainen Vesilahdessa. Hän on syntynyt Petäjärvellä. Pitkäaikainen Petäjärven Ns:n esimies, kuuluu Etelä-karjalaisten Nuorisoseurojen Liiton johtokuntaan. Vesilahden Karjalaseuran johtokunnan jäsen. Vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön hän tuli jo nuorena mukaan, nykyisin Lempäälän RU kerhossa ja sotaveteraanien ja invalidien toiminnassa. Osallistui molempiin sotiin haavoittuen vaikeasti, on 50 % invalidi, sotilasarvoltaan yllluutnantti. Hän on Vesilahden kansakoululautakunnan, Kirkonkylän kansakoulun johtokunnan, matkailulautakunnan sekä kirkkohallintokunnan vpj, sosiaalilautakunnan ja kunnalliskodin johtokunnan jäsen. Vesilahden kunnallisyhdistyksen ja säästöpankin isännistön vpj, kuuluu metsästysyhdistyksen ja maataloustuotajien johtokuntaan. Y. R.

50 VUOTTA täyttää 11. 3. 1971 mv. Viljo Väyrynen Kuralassa. Hän on syntyisin Sakkolan Hovinkylästä. Hän on käynyt kristillisen kansanopiston ja on edelleenkin mukana evankelisyhdistyksen toiminnassa.

50 VUOTTA täytti 1. 1. 1971 Helmi Karvanen Imatralla. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärven Olikkaismäellä.

50 VUOTTA täyttää 11. 3. 1971 rva Lyyli Naskali os. Kalmi Tampereella. Hän on syntynyt Raudun Vehmaisissa. Kotikylä Sakkolassa Lapinlahti. Hän on käynyt Sairalan Evankelisen kansanopiston.

Lempäälän Pyörä

Om. M. Toiva - Puh. 74 286

Valvottu punnitus ja luokittelu takaavat teille teuraistanne parhaan ruuhohinnan

Erkki Kujala, Vaskivesi,	puh. 56 941	Pauli Ali-Myllymaa, Kulju,	
Mauno Kinnunen, Virrat,	puh. 5285	Lempäälä,	puh. 76 164
Viljo Nieminen, Ruovesi,	puh. 2335	Mikko Närkki, Toijala,	puh. 21 581
Ilkka Lähteinen, Ylä-Vääri,	puh. 6719	Mauno Virtanen, Narva,	puh. 77 810
Eino Verkkoniemi, Orivesi,	puh. 2185	Heikki Nikkilä, Tottijärvi,	puh. 14 052
Unto Ylä-Mononen, Orivesi,	puh. 2130	Aarni Laimiala, Ikaalinen,	puh. 6238
Aulis Jussila, Eräjärvi,	puh. 6178	Aaro Lainiala, Hämeenkyrö,	puh. 15 190
Arvi Smolander, Huutijärvi,	puh. 71 477	Raine Tikkanen, Mouhijärvi,	puh. 8874
Tauno Ryytänen, Sahalahti,	puh. 73 168	Kauko Majamäki, Komi,	puh. 82 170
Pertti Koskinen,		Veikko Heinäsuu, Ylöjärvi,	puh. 80 112

syö syd valjeni syd
Burger
Burger-makkaraa syd

HÖT

vielä saapumatta. Kolme rouvaa on tällä kertaa ilmoittanut olevansa haluttomia tilaamaan lehteä, pyörtäkää hyvät rouvat pyhät sananne ja tilatkaa lehti, sillä ei tämä missään tapauksessa sitä viimeistä kurssia rahallisesti kellekään aiheuta. Nytkin on tavoitteena tarjota jokaiselle jotakin, etenkin naispuolisille lukijoille. On mukavampaakin kerrottavaa: Tiituvan isäntä tilasi lehden "niin kauan kuin perikunta kieltää. Jos ei meillä ole rahhaa niin maksakoon pankki..." Sillä tavalla, on oikeata karjalaisuutta, se!

Asiamiehet on pyytäneet muuttaman lehden postituksen lakkauttamaan, jos jollekin näin yllätykseksi käy niin kaikki järjestyy ennalleen 6 mk, jonka voi maksaa asiamiehelle taikka konttoriin.

Tilaa-jamäärä on edelleenkin pysytellyt puolentoistatuhannen paremmalla puolella, vaikka tuonpuoleisiin siirtyykin n. 50 tilaajaa jokaisen vuoden aikana. Tunnen tämän, uusien tilauksien saamisen, hyvin myönteisenä asiana joka saattaa mielen mukavalle tuulelle.

Suvanto säätiön järjestämästä asevelitilaisuudesta oli poissa mo-

Nykyinen aika potee runsaudenpulaa. Kaikenlaista tavaraa on yllin kyllin ja vaikka mistä sortista. Kauppiaitten varastot ovat pullollaan ja hyllyt notkollaan tavarapaljoudesta. Tehtailla on huutava puute varastotiloista. Maatalouden tuotteita voita ja viljaa aivan vuoriksi saakka. Mistään ei ole puutetta muusta kuin rahasta (sitähän ei luoja paratkoon ole liikaa eikä kylliksi ollut koskaan, vaikka elämmeikin hyvinvointivaltiossa) ja työstä, sitä herkkua täytyy suurin joukoin hakea kaukaa ulkomailta saakka.

ni sakkolainen aseveli, etenkin Jalmari Kiiskä kaivattiin monen miehen mielessä, joten terveisiä Pyölin puolelle kaikilta tilaisuudesta.

Tämän vuoden Sakkola-juhlista on aika saada heti ennakkotietoja. Myös säätiön hallitukselle ensitilassa.

RUISLEIPÄ

Kaikkea tätä tänä aikana esiintyvää tavarapaljoutta katsellessa tulee mieleen monasti ne sodan aikaiset pula-ajat. Eihän ne mitään kaunista ja mieltä ylentävää kerrottavaa sellaiset nälkäajat ole, mutta näinä yltäkylläisyyden aikoina, jolloin moni ihminen on näänsä niiskutellen notkuvilta kaupan hyllyiltä tavaraa valikoinut, eikä sittenkään ole aina oikein kieleistään ja "hänelle" riittävän hyvää ja maukasta löytänyt, on jotenkin sanoisinko muistuttanut niistä pulavuosista ja selvittänyt sekä tuonut taas mieleen niitä muistikuvia, jotka ovat niin lähtemättömästi jääneet muistilokeroihin ja ikäänkuin imeytyneet sinne, eikä ne ole hävinneet, vaikka viisi vuosikymmentä on siitä kulunut kun ensimmäisen maailmansodan pula-ajat olivat ja suunnilleen puolet toisen maailmansodan pulavuosista.

Vaikka tämä jälkimmäinen pula-aika oli hankalampi kaiken materiaalin puolesta ja oli enempi kaiken kulutustavaran puutetta ja korvikkeiden varassa elämistä, niin kuitenkin oli jo opittu säännöstely hoitamaan paremmin ja elintarvikkeiden voitiin jakaa edes tasaisesti nekin minimaaliset annokset, ettei aivan nälkäkuolemaan ketään sortunut.

Edellinen pula-aika on sentakia jäänyt enemmän mieleen, kun silloin puuttui se tärkein, nimittäin elintarvikkeet ja vaikka niitä oli toisin paikoin riittäväst ja useissa tapauksissa ylimääräistäkin, niin osa väestöstä joutui näkemään nälkää. Taisi sattua jopa nälkään kuolemisiakin. Kaikkien tarvikkeiden jakelussa esiintyi valitettavan paljon epätasaisuutta, toiset kahmivat kasoihin ja n.s. gulasheeraus

elintarvikkeiden ja muunkin tavarankohdalla rehoitti täydessä kuoloistuksessaan. Omakohtaisista kokemuksistani muistan erittäin hyvin kevään 1918. Silloin sai kauppoista vilja-annokset jos siellä sattui olemaan mistä antaa, läheskään aina ei korttiannoksia saatu ja silloinkin oli harvoin ruisjauhoja. Akanaisia kaurajauhoja ja ohrajauhoja oli otettava useasti. Tästä johtuen olikin hyvin yleisesti ruokavaliossa sellaiset nimikkeet kuin peruna- ja kaurajauhovelli tai kaurajauhokakku, jossa akanat pakkasivat takertumaan kurkunpäähän, sitten nokkos- ja suolaheinäkaali. Olivathan nekin edes jonkinlaista vatsantäytettä, vaikka kalorioilla ei voinutkaan kehua, mutta henkipitimikseen oli pakko jotakin syödä, mikä vähänkin oli syömisen arvoista.

Silloin olin töissä rautatiellä topparoikassa. Enää en muista jouduinko lähtemään töihin ilman aamupalaa, mutta hyvin useasti oli ennen töihin lähtöä perunajauhoista keitetty velli ja siinä voinokare silmänä ja sillä piti tulla toimeen ruokatuntiin asti. Matkaan sain evästä harvoin töihin lähtiessä. Sitten kun äiti oli on-

nistunut jostakin naapurista saamaan jauhoja tai muuta suuhunpantavaa, että voi jonkunlaisen rieskan tai kakkaran leipoa, niin joku sisaristani kävi sen sitten tuomassa ruokatunniksi työmaalle. Sikäli olen kiitollinen, että minun ei tarvinnut kuitata ateriala vihelämällä, vaan aina sattui olemaan jotakin suuhun pantavaa ruokatunnin aikana. Valitettavasti moni työkavereistani joutui vain sivusta katsojaksi kun toiset söivät, vaikkapa niukkoja eväitään. Silloin oli aikaa vihellellä kuten Kuisman Topi asian luonnehti ja tulkitsti.

Vaikka ruoka tuolloin oli jatkuvasti sattuman varaista ja joskus hyvinkin kaloriaköyhää, niin siitä huolimatta minun ei tarvinnut nähdä suoranaista nälkää ja tästä kaikesta olen niin monesti muistanut niitä monia hyviä naapureita Matin Manua, Alamäen Juhua, Naskalin Anttia ynnä monta muuta avarakatseista kaisalaista, jotka omasta osastaan lohkaisivat osan tarpeessa olevalle eivätkä koskaan tehneet sitä rahan kiihottamina, vaan lähimmäisenrakkautesta. Kiitos heille. Tällaisia ihmisiä olen aina kunnioittanut ja muistanut heitä erikoisella lämmöllä.

Sen kevään ja kesän siis 1918 ikään kuin kohokokhdaksi voisin nimittää Juhannusta ja eritoten juhannusateriaa. Onhan Juhannus kesän suurin juhla ja suurimmalle juhalle omistetaan myöskin sen arvoiset juhlaherkut. Tällä kertaa ei juhla-ateria ollut mitenkään prameudella pilattu. Me nuorempi väki olimme aamupäivän kuka missäkin kyläilemässä mutta nälkä ajoi aikanaan itsekunkin ruuan ajaksi kotiin. Äiti oli ollut taas asialla ja saanut Alamäen Juholta kokonaisen ruisleivän ja jakanut siitä kullekin osansa. Perunoi- ta oli vielä jäljellä kellarin laarin

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLAMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

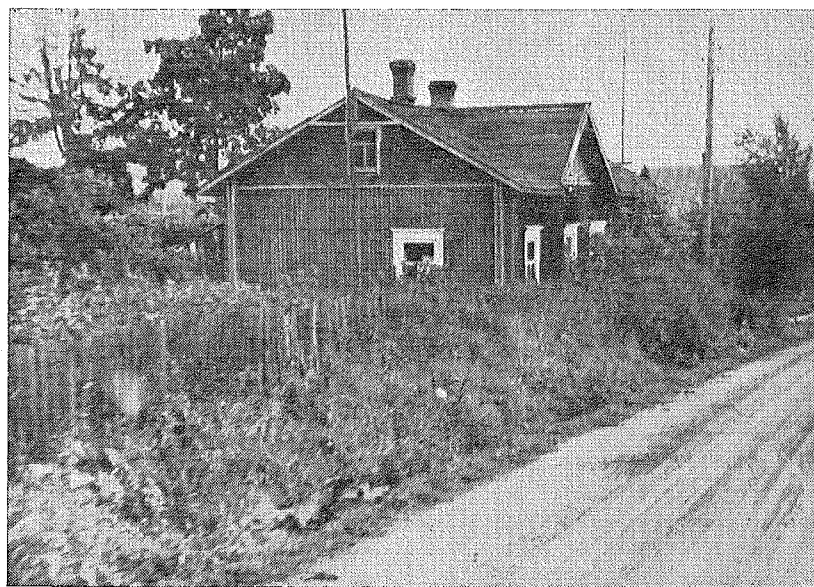
pohjalla peukalon pään kokoisia "murikoita", jotka oli kuorineen keitetty. Kappale rukiista leipää, perunoita, voita kyytipoikana ja piimää palanpainikkeeksi oli tämän lähtemättömästi muistossa säilyneen juhannusjuhla-aterian koostumus.

Eihän se ollut lajirunsaudella pilattu eikä lihaviiden vuosien juhla-aterioiden kalorioiden kanssa kilpailukykyinen, mutta suuresti epäilen osaakohan monikaan nykyajan ihminen olla yhtä tyytyväinen ja kiitollinen nykyisiltä notkuvilta hyllyiltä valituista ja valmistetuista juhla aterioiden, kuin olivat tuon 1918 juhannuspäivälliseksi valmistetun vaatimattoman aterian nauttijat. Mutta siinäpä olikin runkona aito, puhdas, Ruisleipä.

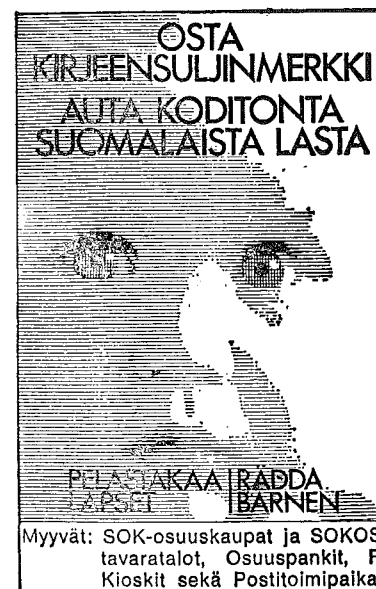
A. K-u

Anna markan männä, pie pen- nist kii.

Kerrotaan, että Orivedellä on kaksi raivoraitista asukasta Suvannon Seudun edustaja ja vaivasukko.

Kuva Keljasta

LAATI
Ahtialantie 7 B 14
Hilkka Kujarinen

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON- SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1971 6 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 6 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

Toimituksen ja konttorin osoi-
te 37 370 Narva Vakkala.
Puhelin 931 / 77 843.

Postisiirtotili 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Yrjö Raaska,
Viktor Ryyppö, Helmi Uosu-
kainen, Matti Riikonen, Uuno
Pulakka, Aune Ahtainen ja
Teuvo Viskari.

Tampereen Seudun
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

Nyt sähkölämmitysasennukset sopivasti

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIIJA

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 76 886 (verstaaseen),

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä urakalla
ja laskuun.